

ΑΝΟΙΓΟΝΤΑΣ ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ

Dr. Nick Merriman

Institute of Archaeology, University College, London

Παρά το γεγονός ότι τα μουσεία είναι ανοιχτά στο κοινό εδώ και πάνω από τριακόσια χρόνια, μόνο κατά τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια προσπάθησαν να κατανοήσουν πώς να επικοινωνούν καλύτερα με το κοινό τους. Τα πρώτα μουσεία προήλθαν από τις ακαδημαϊκές "συλλογές αξιοπεριεργών αντικειμένων" και από τα πριγκιπικά θησαυροφυλάκια, όπου εθεωρείτο δεδομένο ότι οι επισκέπτες διέθεταν το ίδιο επίπεδο γνώσεων και εκτιμούσαν τις συλλογές όσο και οι ίδιοι οι συλλέκτες. Το μουσείο αρχικά ήταν προσιτό μόνο σε λίγους εκλεκτούς, και χρησίμευε στο διαχωρισμό των μορφωμένων (επισκεπτών) από τους αμόρφωτους (μη-επισκέπτες). Το αποτέλεσμα ήταν να αποκτήσει το μουσείο τη δημόσια εικόνα ενός σκοτεινού και νεκρού ιδρύματος, εικόνα που διαδόθηκε μέσω εικονογράφησης, βιβλίων και ταινιών. Το ότι τα μουσεία ενθαρρύνουν ή επιτρέπουν ακόμη, ως ένα βαθμό, κοινωνικούς διαχωρισμούς αποδεικνύεται από τις έρευνες των επισκεπτών τους οι οποίες δείχνουν σταθερά ότι το κοινό των **περισσότερων** (αλλά όχι **όλων**) αποτελείται από μορφωμένους και εύπορους, σε ποσοστό πολύ υψηλότερο από εκείνο που αναλογεί στο γενικό πληθυσμό.

Το τελευταίο τέταρτο του αιώνα, όμως, αρκετοί παράγοντες οδήγησαν σε συντονισμένες προσπάθειες να απαλλαγούν τα μουσεία από αυτήν την αρνητική εικόνα και να γίνουν προσιτά σε όσο γίνεται ευρύτερο κοινό. Ο πρώτος από αυτούς τους παράγοντες υπήρξε η συνειδητοποίηση του ανερχόμενου κοινωνικού ρόλου του μουσείου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και εξέλιξης της κοινότητας. Τη δεκαετία του 1970, η διάδοση των μουσείων κοινωνικής ιστορίας, με επίκεντρο ιδιαίτερες κοινότητες σε συγκεκριμένους χώρους, όπως η κίνηση των οικο-μουσείων στη Γαλλία, κατέδειξε ότι τα μουσεία δεν ήταν απαραίτητα να είναι χώροι υψηλής τέχνης, αποκλειστικά και μόνο για μορφωμένους. Από τα δύο χιλιάδες μουσεία του Ηνωμένου Βασιλείου, πάνω από τα μισά έχουν ιδρυθεί μετά το 1970, και η πλειοψηφία τους έχει ως θέμα την κοινωνική και βιομηχανική ιστορία.

Ο δεύτερος παράγοντας υπήρξε η απαίτηση για περισσότερη υπευθυνότητα στη διαχείριση δημοσίων κονδυλίων. Οι εθνικές, επαρχιακές και τοπικές διοικήσεις, έχοντας να αντιμετωπίσουν φθίνοντες προϋπολογισμούς, απαίτησαν διαβεβαιώσεις για τη χρηστή διαχείριση των επιδοτούμενων υπηρεσιών και την ωφελιμότητά τους για το ευρύτερο δυνατό φάσμα του πληθυσμού. Έτσι, τα μουσεία πείσθηκαν ν' αποδείξουν ότι δεν είναι απλώς "ελιτίστικα" ιδρύματα.

Ο τελευταίος παράγοντας που συνέβαλε στις αλλαγές είναι ο αυξημένος ανταγωνισμός από τους άλλους τομείς της "βιομηχανίας της πολιτισμικής κληρονομιάς" και από το σύνολο της βιομηχανίας της ψυχαγωγίας. Ενώ ο πληθυσμός έχει περισσότερο διαθέσιμο εισόδημα και ελεύθερο χρόνο από πριν, ο ανταγωνισμός γι' αυτά είναι μεγαλύτερος από ποτέ. Πολλά μουσεία, είτε επειδή

δεν επιδοτούνται από το δημόσιο είτε επειδή η επιδότησή τους είναι μειωμένη, είναι υποχρεωμένα να στηρίζονται όλα και περισσότερο στα έσοδα από τους επισκέπτες για να επιβιώσουν. Στην προσπάθειά τους αυτή είχαν ν' αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό των γειτονικών εμπορικών επιχειρήσεων ψυχαγωγίας και αναγκάστηκαν να παρουσιάσουν τις υπηρεσίες τους με παρόμοιο εμπορικό και επαγγελματικό τρόπο. Με άλλα λόγια, υποχρεώθηκαν να προσφέρουν ελκυστικές υπηρεσίες και να κατανοήσουν τις ανάγκες των επισκεπτών, ώστε η ικανοποιητική προσέλευση του κοινού να εξασφαλίζει την οικονομική τους βιωσιμότητα.

1. Το Κέντρο Φυσικής Ιστορίας του Μουσείου του Λίβερπουλ. (Φωτ. Μ. Μούλιου.)

Αυτοί οι παράγοντες, λοιπόν, ώθησαν τα μουσεία να εστιάζουν την προσοχή τους στην κατανοηση των αιτίων που προσελκύουν (ή όχι) τον κόσμο στα μουσεία, στο τι αποζητούν ώστε η επίσκεψή τους να είναι ευχάριστη, στο πώς θα μπορούσαν τα μουσεία να επικοινωνήσουν πιο αποτελεσματικά με τους επισκέπτες, και ειδικότερα στον τρόπο με τον οποίο θα κατάφερναν να ελκύσουν ένα ευρύτερο και κοινωνικά αντιπροσωπευτικότερο κοινό. Η ανάγκη να απαντηθούν αυτά τα ερωτήματα είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της Έρευνας Κοινού. Εικοσιπενταετίες έρυνες σ' αυτό το ερευνητικό πεδίο απεκάλυψαν πάρα πολλά για τους επισκέπτες των μουσείων, τα οποία, με τη σειρά τους, επέδρασαν σημαντικά στα προγράμματα ορισμένων μουσείων.

2. Το Μουσείο του Κρόιντον στο Λονδίνο – Αποψη της έκθεσης. (Φωτ. Μ. Μούλικου.)

Στο μακρο-επίπεδο αρκετές συζητήσεις εστιάζθηκαν γύρω από το ερώτημα, "γιατί ορισμένοι άνθρωποι επισκέπτονται μουσεία και άλλοι όχι". Τη συζήτηση επηρέασε σημαντικά ο Γάλλος κοινωνιολόγος Pierre Bourdieu, ο οποίος υποστήριξε τη γνώμη ότι η επίσκεψη στο μουσείο (και ειδικά στην πινακοθήκη) αποτελεί ένα μέσον για τους μορφωμένους να εισπράξουν "πολιτιστικό κεφάλαιο" μέσω της υιοθέτησης ενός καλλιεργημένου τρόπου ζωής που συνάδει με την οικονομική τους θέση στην κοινωνία. Στη Βρετανία, προσπάθησα να δείξω μέσω της έρευνάς μου ότι οι παράγοντες που επηρέαζαν ουσιαστικά την επίσκεψη στα μουσεία δεν ήταν "δομικοί" (όπως η ύπαρξη ειστηρίου ή η θέση του μουσείου) αλλά μάλλον "πολιτιστικοί". Σχετίζονταν δηλαδή με την εικόνα του μουσείου ως ιδρύματος και με το εκπαιδευτικό υπόβαθρο του ατόμου, και αυτά ήταν που καθόριζαν αν το άτομο θα επισκεπτόταν ή όχι μουσεία. Το συμπέρασμα ήταν ότι για να διερευνηθεί το κοινό των μουσείων, έπρεπε να αλλάξει η εικόνα τους, και για να γίνει αυτό χρειαζόταν ένας επαναστατικός επαναπροσδιορισμός του έργου του μουσείου. Παραδείγματα για την εκπλήρωση αυτής της νέας ανάγκης, στα οποία θ' αναφερθώ αμέσως πιο κάτω, είναι προγράμματα, μέσα από τα οποία αναζητείται η προσέγγιση ενός ευρύτερου κοινού και η συνεργασία με τοπικές κοινότητες

3. Το Μουσείο του Κρόιντον στο Λονδίνο. (Φωτ. Μ. Μούλικου.)

τες πέρα από τα φυσικά όρια του μουσείου.

Τα άλλο βασικό κομμάτι της Έρευνας Κοινού ασχολείται με την κατανόηση του πώς σκέφτονται, αισθάνονται και συμπεριφέρονται οι επισκέπτες ενός μουσείου κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους. Από το εκτεταμένο ερευνητικό έργο που έχει γίνει μπορούμε να βγάλουμε κάποια γενικά συμπεράσματα. Ένα από αυτά είναι ότι δεν υφίσταται κάποιος χαρακτηριστικός "τύπος" επισκέπτη μουσείου. Τα άτομα που επισκέπτονται μουσεία μπορεί να είναι μικρά παιδιά ή ηλικιωμένοι, άντρες ή γυναίκες, εργαζόμενοι ή ανεργοί, με τεράστια ποικιλία πολιτισμικού υποβάθρου, που μιλούν διάφορες γλώσσες, άτομα με ειδικές φυσικές ανάγκες ή αρτιμελείες, και με πολύ διαφορετική μορφωτική στάθμη. Αυτή η ποικιλία καθιστά το επικοινωνιακό έργο του μουσείου εξαιρετικά δύσκολο καθώς τα μουσεία επιχειρούν να ανταποκριθούν σε όλες τις απαιτήσεις του κοινού.

Πρόσθετες μελέτες για την επικοινωνία των μουσείων εντόπισαν τέσσερις βασικές/κύριες ομάδες επισκεπτών: τους επισκέπτες που έρχονται μόνοι τους, τους επισκέπτες που έρχονται σε ζεύγη, τις ομάδες ενηλίκων με παιδιά (π.χ. οικογενειακές ομάδες) και τις ομάδες ενηλίκων. Οι έρυνες έχουν επίσης δείξει (και δεν πρέπει να το ξεχνάμε) ότι, αν και η μάθηση αποτελεί σημαντικό συστατικό της επίσκεψης στο μουσείο, η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών θεωρεί την επίσκεψη κοινωνική δραστηριότητα που γίνεται με τη θέλησή τους στον ελεύθερο χρόνο τους. Οι επισκέπτες, επομένως, συχνά αντιλαμβάνονται ότι η επίσκεψη στο μουσείο, οι ανέσεις που βρίσκουν στο εσωτερικό του (αναψυκτήριο, πωλητήριο, καθίσματα, χώροι υγιεινής) και οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις εντός της ομάδας είναι τουλάχιστον

στον εξίσου σημαντικές με το περιεχόμενο των εκθετηρίων. Τα εκθέματα του μουσείου αποτελούν, πολλαπλώς, ένα σκηνικό, μπροστά στο οποίο οι επισκέπτες παίζουν τους κοινωνικούς τους ρόλους μεταξύ τους, ενώ ταυτόχρονα μαθαίνουν και για τα εκθέματα.

Η γενική επίπτωση αυτής της έρευνας ήταν να διασκεδάσει την εντύπωση ότι οι επισκέπτες των μουσείων έχουν ισχυρά κίνητρα για μάθηση και ότι η παρουσία τους σε μια έκθεση θα έμοιαζε με το γύρισμα των σελίδων ενός βιβλίου, δηλαδή θα περιεργάζονταν το κάθε εκθέμα με τη σειρά του. Η συνειδητοποίηση ότι η αναρίθμητη εικόνα των μουσείων αποτρέπει την επίσκεψη πολλών, και ότι, ακόμη και εκείνοι που τα επισκέπτονται, συχνά δεν δίνουν και τόση προσοχή στα εκθετήρια, είχε ως αποτέλεσμα τη ριζοσπαστική αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο τα μουσεία προσεγγίζουν το κοινό τους. Κύριο μέλημα της πρακτικής του μουσείου είναι τώρα η κατανόηση των προκαταλήψεων και των αναγκών τόσο των επισκεπτών όσο και των μη-επισκεπτών, και η συμμετοχή τους στο σχεδιασμό των εκθεμάτων και των άλλων ερμηνευτικών μέσων.

Στο εσωτερικό του μουσείου, η έμφαση που δόθηκε στον επισκέπτη και στην ευχάριστη και αποδοτική εμπειρία του βελτίωσε σημαντικά πολλές πλευρές της ερμηνευτικής πρακτικής. Στο πλαίσιο των παραδοσιακών εκθέσεων, η εξέταση του κειμένου, και η καλύτερη κατανόηση της αναγνωσιμότητας και της συμπεριφοράς των επισκεπτών, οδήγησαν στην ιεράρχηση των πληροφοριών που προσφέρονται, στη μείωση της έκτασης των κειμένων, στη χρήση έγχρωμων εικονογραφήσεων, στην τοποθέτηση κειμένων για τα παιδιά σε χαμηλές θέσεις, στην παροχή ξενόγλωσσων περιλήψεων, στη μείωση της έκτασης των κειμένων και στη χρήση ποικίλων, συμπληρωματικών της παραδοσιακής προθήκης, εκθεσιακών μέσων, όπως το βίντεο και οι υπολογιστές.

Από τις μεγαλύτερες αλλαγές των τελευταίων ετών ήταν η αποδοχή του αιτήματος των επισκεπτών να ακολουθούν/χρησιμοποιούν οι επισκέπτες ορισμένες κατηγορίες αντικειμένων (μια από τις σταθερές επιθυμίες του κοινού, όπως αποκαλύπτουν οι έρευνες). Πολλά μουσεία, ιδιαίτερα εκείνα που έχουν ανθεκτικά, αρχαιολογικά υλικά, όπως τα κεραμικά, διαθέτουν ειδικούς χώρους, όπου δίνεται στους επισκέπτες η δυνατότητα άμεσης επαφής με τέτοιου είδους αντικείμενα μέσω της αφής και της χρήσης, ή γενικότερα "Κέντρα Ανακάλυψης". Στο Κέντρο Αρχαιολογικών Πόρων (Archaeological Resource Centre) του Γιορκ, στην Αγγλία, οι επισκέπτες μπορούν να κάνουν διαλογή αρχαιολογικού υλικού και να το κατατάξουν. Στο Κέντρο Φυσικής Ιστορίας του Μουσείου του Λίβερπουλ, οι επισκέπτες πιάνουν βοτανικά και ζωικά δείγματα, τα εξετάζουν σε βίντεο-μικροσκόπια, ενώ "ερμηνευτές" κυκλοφορούν στις αίθουσες σε μόνιμη βάση για την εξυπηρέτηση του κοινού. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας του μικροστίπ εισήγαγε και άλλες ερμηνευτικές δυνατότητες, καθώς επιτρέπει την εγκατάσταση υψηλής ποιότητας αμφίδρομων προγραμμάτων υπολογιστών στις αίθουσες, μαζί με τα αυθεντικά αντικείμενα. Ακουστικές συσκευές ξενάγησης, μέσω των οποί-

ων ο επισκέπτης μπορεί να επιλέξει τη διαδρομή του μέσα στο μουσείο, στη δική του γλώσσα, αποτελούν μια ακόμη καινοτομία στο έργο διαύρυνσης της πρόσβασης. Σημαντική αλλαγή σε ορισμένα μουσεία ήταν ακόμη η αναθεώρηση του ρόλου των φυλάκων, που μεταβλήθηκαν από υπηρέσια ασφαλείας σε ενημερωτική υπηρεσία για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Άλλα μουσεία έχουν προχωρήσει περισσότερο, εισάγοντας "ζωντανές ερμηνείες" ή δραματοποιήσεις στους εκθεσιακούς χώρους του μουσείου, με στόχο να "ζωντανεύουν το παρελθόν". Το Καναδικό Μουσείο Πολιτισμού (Canadian Museum of Civilization) χρησιμοποιεί τακτικά θεατρικά προγράμματα ως μια από τις κύριες μεθόδους ερμηνείας, ενώ το Μουσείο Μεταφορών του Λονδίνου

4. Το Κέντρο Συντήρησης των Εθνικών Μουσείων του Merseyside στο Λίβερπουλ. (Φωτ. Μ. Μουλιού)

(London Transport Museum) απασχολεί ηθοπαιστές σε μόνιμη βάση για να ενσαρκώνουν ορισμένους ιστορικούς ρόλους στις αίθουσές του.

Επιπλέον υπάρχει σήμερα μεγαλύτερη ευρύτητα αντίληψης σε σχέση με τη θεματική των εκθέσεων. Παρουσιάζονται θέματα που παλαιότερα θεωρούνταν ακατάλληλα, ταμπού, ή που δεν μπορούσαν να προβληθούν σε εκθεσιακή μορφή. Η προφορική ιστορία έχει εξελιχθεί σε σημαντικό ερμηνευτικό εργαλείο του μουσείου, δίνοντας την ευκαιρία να ακουστούν οι ιστορίες των "κοινών" ανθρώπων. Ο ρόλος των γυναικών στο παρελθόν έχει, επί τέλους, αναγνωριστεί. Θέματα όπως η αρχαιολογία, που συχνά θεωρούνται απόμακρα από την καθημερινότητα και τη σύγχρονη ζωή, έχουν συνδεθεί με σύγχρονους προβληματισμούς. Ένα καλό παράδειγμα είναι το πρόγραμμα "Εποικισμός του Λονδίνου" (Peopling of London), που παρουσίασε το Μουσείο του Λονδίνου (Museum of London), το οποίο ανίχνευσε την ιστορία των μεταναστών στην πόλη από τα προϊστορικά χρόνια έως σήμερα. Σύμφωνα με την έκθεση η μετανάστευση της μεταπολεμικής περιόδου ήταν απλώς το τελευταίο κεφάλαιο μιας ιστορίας παράλληλης με αυτήν της πόλης. Ήταν η πρώτη φορά που αυτή η ιστορία εμφανιζόταν στο κοινό, και μέσω της συνεργασίας με τις διάφορες

κοινωνικές ομάδες, και της παροχής σ' αυτές χώρου εντός του μουσείου για τις δικές τους εκθέσεις, το μουσείο κατάφερε να προσελκύσει ένα τελεεινός νέο κοινό.

Σε άλλα μέρη, όπου ο γηγενής πληθυσμός βρέθηκε υπό την κυριαρχία μιας αποικιοκρατικής πλειοψηφίας, έγιναν σημαντικές προσπάθειες για να συνεργαστούν τα μουσεία με κοινότητες ιθαγενών, ώστε η ιστορία τους να παρουσιαστεί κατά τρόπο αποδοτικό και σεβαστό από αυτούς. Στή Νέα Ζηλανδία και την Αυστραλία τα μουσεία έχουν συμφωνήσει με ομάδες Μαορί και Αβορίγινες να δρουν ως θεματοφύλακες της πολιτισμικής τους κληρονομιάς.

Εκείνο που χαρακτηρίζει τη νέα προσέγγιση των μουσείων είναι αυτή η διάθεση συνεργασίας και η προθυμία τους να συνδραστηριοποιηθούν-συνεργαστούν με διάφορες κοινωνικές ομάδες. Σε κάποιες περιπτώσεις η συνεργασία μπορεί να πάρει τη μορφή διαβουλεύσεων ως προς τη μορφή μιας έκθεσης, και ακόμη την πρόσκληση για συμμετοχή του κοινού στην οργάνωση μιας έκθεσης, ή τη μορφή "εξωτερικών" έργων, όπου το μουσείο μεταφέρει τις υπηρεσίες του στην κοινότητα. Το Μουσείο του Κρόντον (Croydon Museum), στο Λονδίνο (εικ. 2 και 3), για παράδειγμα, οργανώθηκε, με βάση τις συνεχείς διαβουλεύσεις και συνεννοήσεις με την τοπική κοινότητα και την έρευνα που έγινε ανάμεσα στους πιθανούς επισκέπτες και έδειξε ότι ήθελαν ένα ενεργό μουσείο που θα ασχολείτο με το πρόσφατο παρελθόν. Η έκθεση σχεδιάστηκε έτσι ώστε τα εκθέματα να είναι προστά (χωρίς προθήκες) και η ερμηνεία των συλλογών γίνεται κυρίως με αμφίδρομα προγράμματα υπολογιστών μέσω οθόνης αφής.

Στα Μουσεία της Γλασκώβης, στη Σκωτία, σχεδιάστηκε ένα πρόγραμμα που ονομάζεται "Το Άνοιχτο Μουσείο", όπου οι εκθέσεις και οι συλλογές διαμορφώνονται σε συνεργασία με τις ομάδες της κοινότητας και περιλαμβάνουν στις διάφορες τοπικές εκδηλώσεις. Επιπλέον, το μουσείο προσκαλεί τους δημόσιους να συμμετάσχουν στο σχεδιασμό εκθέσεων. Πολλά άλλα μουσεία δανείζουν τμήματα των συλλογών τους σε σχολεία, ενώ ακόμη και περιδουλεύσεις εκθέσεις επισκεπτόνται τοπικές εκδηλώσεις, ιδιαίτερα στις περιοχές όπου το ποσοστό μουσειακών επισκεπτών δεν είναι μεγάλο. Ακόμη, μερικά μουσεία έχουν αναπτύξει εξωτερικές υπηρεσίες σε συνδυασμό με τις γενικότερες κοινωνικές παροχές της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο Λονδίνο τέτοια παραδείγματα περιλαμβάνουν ένα μουσείο που παρέχει τις υπηρεσίες του στους τροφίμους της γειτονικής φυλακής, ή τη χρήση μουσειακών αντικειμένων για τη θεραπεία της άνοιας των ηλικιωμένων, όπου οικεία αντικείμενα από το παρελθόν του ατόμου ήθελαν δρουν ως ερεθίσματα για σύζητηση, και τη χρήση αντικειμένων με ενδιαφέροντα σχήματα σε ασκήσεις ψηλάφησης για πάσχοντες από απρόβλεπτα.

Ένα ιδιαίτερα επιτυχημένο πρόγραμμα ήταν οι "Εκθέσεις του Λαού" (Peoples Shows). Στην περίπτωση τους εφαρμόστηκε η ελπίς απλή ιδέα: αντί να επιδεικνύει τις δικές του συλλογές, το μουσείο προσκαλεί μέλη του κοινού να εκθέσουν τις δικές τους. Το αποτέλεσμα ήταν να προκληθεί μεγάλη δημοσιότητα και να παρουσιασθούν κάποιες αξιο-

περιέργες και σπουδαίες συλλογές. Χάρη σ' αυτό το άνοιγμα, το κοινό αρχίζει να αισθάνεται ότι το μουσείο είναι πράγματι δικό του.

Η ευρύτητα αυτή επεκτείνεται τώρα σε όλες σχεδόν τις υπηρεσίες του μουσείου. Πολλά μουσεία παρουσιάζουν τις αποθηκευμένες συλλογές τους στο κοινό, είτε μόνιμα είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε οι επισκέπτες να μπορούν να δουν τις μεγάλες συλλογές, που συνήθως δεν εκτίθενται. Τα Εθνικά Μουσεία του Merseyside (στο Λίβερπουλ) ήταν οι πρωτοπόροι αυτής της προσέγγισης, ενώ πρόσφατα στην ίδια πόλη άνοιξε ένα Γενικό Συντήρησι (εικ. 4), όπου το κοινό μπορεί να παρακολουθήσει το έργο των συντηρητών. Ίσως το κοινό σύντομα να μπορεί να παρακολουθήσει και τους επιμελητές των μουσείων να εργάζονται στα γραφεία τους!

Το Διαδίκτυο επίσης χρησιμοποιείται για το άνοιγμα των μουσείων προς το διεθνές κοινό. Όλο και περισσότερα μουσεία παρέχουν πληροφορίες για τις συλλογές και τις υπηρεσίες τους στο Διαδίκτυο, προσφέροντας στα σχολεία και σε άλλες οργανώσεις πολλές δυνατότητες, που ήταν ως τώρα αδιανόητες. Το Σκωτσέζικο Κέντρο Πρόσβασης στους Πολιτιστικούς Πόρους (Scottish Cultural Resources Access Network, SCARAN), για παράδειγμα, στοχεύει έως το 2000 να εγγράψει όλες τις μουσειακές συλλογές στο Διαδίκτυο, ώστε να είναι αυτές προσίτες στα σχολεία.

Τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν πιο πάνω αποτελούν μικρό μόνο μέρος των δραστηριοτήτων των μουσείων τα τελευταία χρόνια, οπότε έχουν αρχίσει να διασκεδάζουν την εντύπωση ότι τα ιδρύματα αυτά είναι πληκτικά, ελιτίστικα και αποκομμένα από την πραγματικότητα. Έχει ξεκινήσει μια σημαντική αναθεώρηση του ρόλου του μουσείου, η οποία, σύμφωνα με την κλασική διατύπωση του μουσειολόγου Duncan Cameron, το μετατρέπει από ναό για τη μετάδοση ιερών γνώσεων στις παθητικές μάζες, σε φόρουμ (αγορά) ζωντανών διαβουλεύσεων και αλληλεπιδράσεων. Το νέο "ανοιχτό" μουσείο είναι κοινωνικά συνηφεμένο με τους επισκέπτες του, ενώ η μουσειακή εμπειρία γίνεται πιο συλλακτική από ποτέ. Αν και όλα τα μουσεία δεν έχουν ακολουθήσει αυτό το πρότυπο, οι υψηλές προσδοκίες που δημιουργήσε στους επισκέπτες η νέα αυτή προέγγιση εξασφαλίζουν την ευρύτερη διάδοσή του.

Opening up Museums to the Public

Dr. N. Merriman

For most of their history, museums have viewed their visitors as passive recipients of knowledge. As a result the public image of museums is that they are rather boring and hard work. This article summarises recent work which involves the public much more in the work of the museum, and "opens up" the institution to a much greater extent than ever before. Examples are given of successful ways in which museums have worked with the public to provide them with a better experience, and to attract a wider audience. This has included new approaches to exhibitions, handling objects, new technology, and outreach work.

N. M.

Βιβλιογραφία

- Annis, S. 1987. "The museum as a staging ground for symbolic action". *Museum* 151, σσ. 168-171.
- Bicknell, S. & Farnello, G., 1993. *Museum Visitor Studies in the 90s*. London: Science Museum.
- Bourdieu, P. and Darbel, A. (1991). *The Love of Art: European art museums and their public*. Cambridge: Polity press. (Αρχική γλώσσα έκδοσης 1969).
- Falk, J.H. and Dierking, L.D., 1992. *The Museum Experience*. Washington DC: Whalesback Books.
- Hein, G.E. 1998. *Learning in the Museum*. London: Routledge.
- Hooper-Greenhill, E. (Ed.), 1997. *Cultural Diversity: Developing Museum Audiences in Britain*. Leicester: Leicester University Press.
- Hooper-Greenhill, E., 1994. *Museums and their Visitors*. London: Routledge.
- McManus, Paulette. 1987. "It's the company you keep... The social determinants of learning-related behaviour in a science museum". *International Journal of Museum Management and Curatorship* 6, σσ. 263-270.
- Merriman, N. (1991). *Beyond the Glass Case: The Past, the Heritage and the Public in Britain*. Leicester: Leicester University Press.
- Simpson, Moira, 1996. *Making Representations: Museums in the Post-Colonial Era*. London: Routledge.